

מחברת שקלים - ה

מסכת שקלים פרק ה

(יג:א) הלכה א: משנה: אלו הן הממונים שהיו במקדש: יוחנן בן פינחס על החותמות; אחייה על הנסכים; מתיה בן שמואל על הפייסות; פתחיה על הקינין - פתחיה זהו מרדכי. ולמה נקרא שמו פתחיה? שהיה פותח דברים, ודורשן, ויודע בשבעים לשון! בן אחייה על חולי מעיים; נחוניה חופר שיחין; גביני כרוז; בן גבר על נעילת שערים; בן בבי ממונה על הפקיע; בן ארזא על הצלצל; הוגרס בן לוי על השיר; בית גרמו על מעשה לחם הפנים; בית אבטינס על מעשה הקטורת; ואלעזר על הפרוכת; ופינחס המלביש

גמרא: ר' חזקיה אמר: **ר' סימון ורבנן** - חד אמר: כשירי דור ודור בא למנות עליהן¹, וחורנה אמר: מי שהיה באותו דור, מנה מה שבדורו. מאן דאמר כשירי כל דור ודור בא למנות, על כולן הוא אומר: (משלי י) "זכר צדיק לברכה"; מאן דאמר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו, על כולן הוא אומר: "שם רשעים ירקב". ועל מי נאמר "זכר צדיק לברכה"? על בן קטין וחביריו

(יג:ב) אמר רבי יונה: כתיב: (ישעיהו נג) "לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל" - זה ר' עקיבה, שהתקין מדרש הלכות והגדות. ויש אומרים: אלו, אנשי כנסת הגדולה תיקנו, אלא מה תיקן זה? כללות ופרטות!²

אמר **ר' אבהו:** כתיב: (דברי הימים א ב:נה) "ומשפחות סופרים יושבי יעבץ" - מה תלמוד לומר "סופרים"? אלא שעשו את התורה ספורות ספורות: "חמשה לא יתרומו תרומה"; "חמשה דברים חייבין בחלה"; "חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן"; "שלושים ושש כריתות בתורה"; "שלושה עשר דבר נאמרו בנבלת העוף הטהור"; "ארבעה אבות נזיקין"; "אבות מלאכות ארבעים חסר אחת!"

אמר **רבי אחא³:** כתיב: (עזרא ז) "לעזרא הכהן הסופר" - מה תלמוד לומר "סופר"? אלא כשם שהיה סופר בדברי תורה, כך היה סופר בדברי חכמים!

ר' חגי בשם ר' שמואל בר נחמן: הראשונים חרשו, וזרעו, ניכשו, כיסחו, עדרו, קצרו, עמרו⁴, דשו, זרו, ברו, טחנו, הרקידו, לשו, קיטפו, ואפו - ואנו, אין לנו מה לאכול!

1 יש מוחקים "עליהן"

2 יש גורסים: "אלו אנשי כנסת הגדולה מה שהתקין זה כללן ופרטין"

3 יש גורסים: "אליעזר"

4 יש גורסים: "עימרו"

מחברת שקלים - ה

ר' אבא בר זמינא⁵ בשם **ר' זעירא**: אין הוון קדמאין מלאכין, אנן בני אנש; ואין הוון בני אנש, אנן חמרין. אמר **רבי מנא**: בההיא שעתא אמרין: אפילו כחמרתיה דר' פינחס בן יאיר לא אידמינון! חמרתיה דר' פינחס בן יאיר, גנבתה ליסטאי בליליא. עבדת טמירא גבון תלתא יומין, ולא טעמה כלום. בתר תלתא יומין, אימלכון מחזרתה. אמרון: "אפקונה מן הכא, דלא תימות גבן!" אפקונה. אזלת וקמת לה על תרעא דמרה. שריית מנהקת. אמר לון: "פתחון להדא עלובתא, דאית לה תלת יומין דלא טעמה כלום!" פתחין לה ועלת לה. אמר לון: "יהבו לה כלום תיכול!" יהבון קומה שעורין ולא בעית למיכל. אמרין ליה: "רבי! לא בעית למיכל!" אמר לון: "מתקנין אינון?" אמרו ליה: "אין!" אמר לון: "וארימתון דמיין?" אמרון ליה: "לא כן אלפון רבי: הלוקח זרע לבהמה, קמח לעורות, שמן לאור, פטור מן הדמאי!" אמר לון: "מה נעבד לה להדא עלובתא, דהיא מחמרה על גרמה סגין!" וארימון דמיין, ואכלת

פתחיה על הקינין -- בא וראה, מה גדול הוא כוחו של אותו האיש - פותח דברים ודורשן ויודע בשבעים לשון!

תני: סנהדרין שיש בה שנים שיכולין לדבר, וכולן ראוין לשמוע, הרי זו ראויה לסנהדרין; שלשה, הרי זו בינונית; ארבעה, הרי זו חכמה. וביבנה היו בה ארבעה: בן עזאי, ובן זומא, ובן חכינאי, ור' אלעזר בן מתיה⁶

אמר **ר' חסדא**: פעם אחת, יבשה ארץ ישראל, ולא ידעו מהיכן להביא עומר. והוה תמן חד אילם, דהוה יהיב חד ידיה על גגות וחד ידיה על צריפים. אייתוניה קמיה דפתחיה. אמר להו: גאית אתר דמתקריא "גגות צריפין" או "צריפין גגות"? אזלין לתמן ואשכחון

אמר **ר' יוסה בי רבי בון**: פעם אחת נשדף כל העולם כולו, ולא היו יודעין מהיכן להביא העומר. והוה תמן חד אילם, דהוה יהיב ידיה על עיניה וידיה על סוכרא. אייתוניה לגבי פתחיה. אמר לון: גאית אתר דמיתקריא "עין סוכר" או "סוכר עין"? ואזלון תמן ואשכחון שלש נשים הביאו קיניהן - אחת אומרת: "לעינת", ואחת אומרת: "לימתי", ואחת אומרת: "לזיבתי". זו שאומרת "לעינת", סברין מימר: שופעת כמעין. אמר לון: בעיינא סכנת! זו שאומרת

5 יש גורסים: "יונה"

6 יש גורסים: "חנניה בן חנילא"

מחברת שקלים - ה

"לימתי", סברין מימר: שופעת כים. אמר לון: בימה סכנת! זו שאומרת "לזיבתי", סברין מימר: זבה ממש. אמר לון: זאב בא ליטול את בנה!

⁷בן אחייה על חולי מעיים -- על ידי שהיו הכהנים מהלכין יחיפים על הרצפה, והיו אוכלין בשר ושותין מים, היו באין לידי חולי המעים. והוה ידע האי דין חמר טב למעייא, והאי דין חמר סמס למעייא

נחוניא חופר שיחין -- שהיה חופר שיחין ומערות, והוה ידע (יד: א) האי דין כיף מקורר מיא, והאי דין כיף אית ביה שרברובי, ועד היכין שרברובותיה מטייה. אמר ר' אחא⁸: ומת בנו בצמא! אמר רבי חנינה: מאן דאמר רחמנא וותרן, יתוותרון בני מעויי! אלא מאריך רוחיה, וגבי דידיה. אמר ר' אחא: כתיב: (תהלים נ) "וסביבו נשערה מאוד" - מדקדק עמהן כחוט השערה. אמר ר' יוסי⁹: לא מטעם הזה, אלא מן מה דכתיב: (תהלים פט) "ונורא על כל סביביו" - מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים

רבי חגיי בשם רבי שמואל בר נחמן: מעשה בחסיד אחד, שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים ושבים. פעם אחת היתה בתו עוברת להנשא, ושטפה נהר, והוון כל עמא עללין לגביה. בעון מנחמתיה, ולא קיבל עלוי מתנחמא. עאל רבי פינחס בן יאיר לגביה. בעי מנחמתיה ולא קיבל עלוי מתנחמא. אמר לון: דין הוא חסידכון?! אמרו ליה: רבי! כך וכך היה עושה, וכך וכך אירע ליה! אמר: איפשר שהיה מכבד את בוראו במים, והוא מקפחו במים?! מיד נפלה הברה בעיר: "באת בתו של אותו האיש!" אית דאמרי: בסוכתא איתערית, ואית דאמרי: מלאך ירד כדמות ר' פינחס בן יאיר והצילה

גביני כרוז -- שהיה מכריז בבית המקדש. מה היה אומר? - "עמדו הכהנים לעבודה, ולויים לדוכון, וישראל למעמדן!" אגריפס המלך שמע קולו עד שמונה פרסאות, ונתן לו מתנות הרבה

בן גבר על נעילת שערים -- תירגם רב קומי דבית ר' שילה "קרא

7 יש גורסים כאן: "הלכה ב' "

8 יש גורסים: "אליעזר"

9 יש גורסים: "בר אבין"

מחברת שקלים - ה

גברא" - "אכריז כרוזא". אמרין ליה: אמור "קרא תרנגולא"! אמר להון: והתנינן: "בן גבר" - אית לך למימר "בר תרנגולא"?!
בן בבי על הפקיע -- שהיה מזייג את הפתילות. ר' יוסי¹⁰ עאל לכופרה. בעו ממנייא עליהון פרנסין, ולא קיבלון מינהן. עאל ואמר קומיהון: "בן בבי על הפקיע" - ומה, אם זה, שנתמנה על הפתילות, זכה להימנות עם גדולי הדור - אתם, שאתם נתמנין על חיי נפשות, לא כל שכן!

בן ארזה על הצלצל -- כי הא דתנינן תמן: הניף הסגן בסודרין, והקיש בן ארזה בצלצל

הוגרס בן לוי על השיר -- אמר ר' אחא: נעימה יתירה היה יודע. ואמרו עליו על הוגרס בן לוי, שהיה מנעים את קולו בזמר, וכשהיה נועץ גודלו בתוך פיו, היה מוציא כמה מיני זמר, והיו כל אחיו הכהנים נזקרין לו בת¹¹ ראש

בית גרמו על מעשה לחם הפנים -- בית גרמו היו בקיאין במעשה לחם הפנים וברדייתו, ולא רצו ללמד. שלחו חכמים¹² והביאו אומנים מאלכסנדריאה, והיו בקיאין במעשה לחם הפנים, וברדייתו לא היו בקיאין. בית גרמו היו מסיקין מבפנים ורודין מבחוץ¹³, ולא היתה מתעפשת - ואלו היו מסיקין מבפנים ורודין מבפנים, והיתה מתעפשת. כיון שידעו חכמים בדבר הזה, אמרו: כל מה שברא הקב"ה, לכבודו ברא, שנאמר: (משלי יז) "כל פעל ה' למענהו". שלחו אחריהם, ולא רצו לבא עד שכפלו להם שכרן. שנים עשר מנה היו נוטלים, ונתנו להם עשרים וארבעה. ר' יהודה אומר: עשרים וארבעה היו נוטלים, ונתנו להן ארבעים ושמונה. אמרו להן: מפני מה אין אתם רוצים ללמד? אמרו להן: מסורת הוא בידינו מאבותינו, שהבית הזה עתיד ליחרב. שלא ילמדו אחרים, ויהיו עושין כן לפני עבודה זרה שלהן. בדברים הללו מזכירין אותן לשבח: שלא יצא ביד בניהם פת נקייה מעולם, שלא יהו אומרים: ממעשה לחם הפנים הן אוכלים

10 יש גורסים: "אסי"

11 יש גורסים: "בבת"

12 יש שאין גורסים "חכמים"

13 יש גורסים להפך, וכן להלן

מחברת שקלים - ה

בית אבטינס על מעשה הקטורת -- של בית אבטינס היו בקיאיין על מעשי פיטום הקטורת ובמעלה העשן, ולא רצו ללמד. שלחו והביאו אומנין מאלכסנדריאה של מצרים¹⁴, והיו בקיאיין בפיטום הקטורת, ובמעלה עשן לא היו בקיאיין. של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה כמקל ופוסה ויורדת, ושל אלו היתה פוסה מיד. כיון שידעו חכמים בדבר, אמרו: כל מה שברא הקב"ה, לכבודו ברא, שנאמר: (ישעיהו מג) "כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו"¹⁵. שלחו אחריהם, ולא רצו לבא עד שכפלו להן שכרן. שנים עשר מנה היו נוטלין, ונתנו להן עשרים וארבעה. **רבי יהודה** אומר: עשרים וארבעה היו נוטלין, ונתנו להן ארבעים ושמונה. אמרו להן: מפני מה אין אתם רוצין ללמד? אמרו להן: מסורת היא בידינו מאבותינו, שהבית הזה עתיד ליחרב. שלא ילמדו אחרים ויהיו עושין כן לפני עבודה זרה שלהן. בדברים הללו מזכירין אותן לשבח: שלא יצאת אשה משל אחד מהן מבושמת מעולם. ולא עוד, אלא כשהיה אחד מהן נושא אשה ממקום אחר, היה פוסק עמה על מנת שלא תתבשם, שלא יהו אומרים ממעש פיטום הקטורת הן מתבשמות. לקיים מה שנאמר: (במדבר לב) "והייתם נקיים מה' ומישראל"

אמר **רבי יוסי**: פעם אחת הייתי עומד בירושלים¹⁶, ומצאתי תינוק אחד משל בית אבטינס. אמרתי לו: "בני! מאיזו משפחה את?" אמר לי: "ממשפחת פלוני!" אמרתי לו: "בני! אבותיך, לפי שנתכוונו לרבות כבודן ולמעט כבוד שמים, לפיכך כבודם נתמעט וכבוד שמים נתרבה!"

אמר **רבי עקיבה**: שח לי **שמעון בן לוגה**: מלקט הייתי עשבים, אני ותינוק אחד משל בית אבטינס, וראיתי אותו שבכה, וראיתי אותו ששחק. אמרתי לו: "בני! למה בכיתה?" אמר לי: "על כבוד של בית אבא שנתמעט!" "ולמה שחקתה?" אמר לי: "על הכבוד המתוקן לצדיקים לעתיד לבא!" "ומה ראית?" "מעלה עשן לנגדי!" נומיתי לו: "בני! הראהו לי!" אמר לי: "רבי! מסורת בידי מאבותי, שלא להראותו לבירייה!"

אמר **ר' יוחנן בן נורי**: פגע בי זקן אחד¹⁷ משל בית אבטינס, ומגילת סמנים בידו. אמר לי: "רבי! לשעבר היו בית אבא צנועין,

14 יש שלא גורסים "של מצרים"

15 יש גורסים: "כל מה שפעל הקב"ה לא פעל אלא למענהו, שנאמר: "כל פעל ה' למענהו"

16 יש שאין גורסים תיבות אלו

17 יש גורסים: "מלקט הייתי עשבים אני וזקן אחד"

מחברת שקלים - ה

והיו **(יד:ב)** מוסרין את המגילה הזאת אלו לאלו. ועכשיו שאינך¹⁸ נאמנים, הילך את המגילה והזהר בה!" וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר' עקיבה, זלגו עיניו דמעות ואמר: "מעתי אין אנו צריכין¹⁹ להזכירן לגנאי!"

אלעזר על הפרוכת -- שהיה ממונה על אורגי פרוכת

פינחס המלביש -- שהיה מלביש בגדי כהונה גדולה. מעשה בכהן אחד שהלביש לאיסטרטיוט אחד, ונתן לו שמונה זהובים. ואית דאמרי: תרי עשר יהב ליה

הלכה ב²⁰: משנה: אין פוחתין משבעה אמרוכלין ושלשה גזברין, ואין עושין שררה על הצבור פחות משנים, חוץ מבן אחיה שעל חולי מעיים, ואלעזר שעל הפרוכת, שאותן קיבלו רוב הציבור עליהן

גמרא: אין פוחתין משלשה גזברין ומשבעה אמרוכלין -- תני: משני קתליקין. הדא הוא דכתיב: (דברי הימים ב לא:יג) "ויחיל ועזזיהו ונחת" - גזברין; "ועשאהל וירימות ויוזבד ואליאל ויסמכיהו ומחת ובניהו" - אמרוכלין; "פקידים מיד כונניהו ושמעי אחיו" - קתליקין; "במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית האלהים" - המלך וכהן גדול

כשהוא חותם, הגיזבר חותם ונותנו לאמרוכל; אמרוכל חותם ונותנו לקתליקון; קתליקון חותם ונותנו לכהן גדול; כהן גדול חותם ונותנו למלך. וכשהוא מתיר, המלך רואה חותמו ומתיר; כהן גדול רואה חותמו ומתיר; קתליקין רואה חותמו ומתיר; אמרוכל רואה חותמו ומתיר; גיזבר רואה חותמו ומתיר

אין עושין שררה על הציבור בממון פחות משנים -- **רב נחמן** בשם **רבי מנא:** על שם: (שמות כח) "והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן"

אמר ר' חמא²¹ **בי רבי חנינא:** מפסולת של לוחות העשיר משה.

18 יש מוסיפים כאן: "בית אבא"

19 יש גורסים: "רשאיך"

20 יש גורסים: "הלכה ג'"

21 יש גורסים: "נחמיה"

מחברת שקלים - ה

הדא הוא דכתיב: (שמות ל) "פסל לך שני לוחות אבנים" - "פסל לך" - שתהא הפסולת שלך
אמר ר' חנין: מחצב של אבנים טובות ומרגליות ברא²² לו הקב"ה מתוך אהלו, וממנו העשיר משה
כתיב: (שמות לג) "והביטו אחרי משה עד בואו האוהלה" - תרין אמוראין, חד אמר לגנאי וחד אמר לשבח. מאן דאמר לגנאי: "חמון שקין! חמון כרעין! חמון קופרן! אכיל מן דיהודאי, ושתי מן דיהודאי - כל מדליה, מן דיהודאי!" ומאן דאמר לשבח - מחמי צדיקיא ומזכי. טוביא דזכת למיחמי יתיה

הלכה ג²³: משנה: ארבעה חותמות היו במקדש, וכתוב עליהן: "עגל", "זכר", "גדי", ו"חוטא". **בן עזאי** אומר חמשה היו, וארמית כתוב עליהן: "עגל", "זכר", "גדי", "חוטא דל", ו"חוטא עשיר". עגל משמש עם נסכי בקר, גדולים וקטנים, זכרים ונקיבות; גדי משמש עם ניסכי הצאן, גדולים וקטנים, זכרים ונקיבות, חוץ משל אלים; איל משמש עם ניסכי אלים בלבד; חוטא משמש עם ניסכי שלש בהמות של מצורע. מי שהוא מבקש נסכים, הולך לו אצל יוחנן, שהוא ממונה על החותמות, ונותן לו מעות, ומקבל ממנו חותם. בא לו אצל אחייה, שהוא ממונה על הנסכים, ונותן לו חותם, ומקבל ממנו נסכים. לערב, באין זה אצל זה, ואחיה מוציא את החותמות ומקבל כנגדן מעות. אם פחתו, פחתו לו, וישלם יוחנן מביתו. ואם הותירו, הותירו להקדש, שיד הקדש על העליונה. מי שאבד חותמו, ממתנין לו עד הערב, ואם מצאו לו כדי חותמו, נותנין לו, ואם לאו, לא היו נותנין לו. ושם היום כתוב עליהן, מפני הרמאין

גמרא: גוכבן עזאי, חוטא דל למה? אהיה מביא לוגו עמו! - ברם כרבנן, מביא "גדי"!

גנסכי רחל מה? כמן מה דתנינן: גדי משמש נסכי צאן, גדולים וקטנים, זכרים ונקיבות - הדא אמרה נסכי רחל כנסכי גדי!
דכתיב²⁴: (במדבר טו) "ככה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכשבים או בעזים" - "לשור האחד" למה נאמר?²⁵ - מגיד שלא חלק בין ניסכי עגל לניסכי שור. שהיה בדין: בן הצאן טעון נסכים ובן הבקר טעון נסכים - אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש

22 יש גורסים: "גילה"

23 יש גורסים: "הלכה ד"

24 יש גורסים: "כתיב" בלי ד'

25 יש שאין גורסים תיבות אלו

מחברת שקלים - ה

לניסכי איל, (טו:א) לכך נחלוק בין ניסכי עגל לניסכי שור! -
תלמוד לומר: "ככה יעשה לשור האחד" - מגיד שלא חלק בין
ניסכי עגל לניסכי שור!

ג' "או לאיל" למה נאמר? אשהיה בדין: אם מצאנו שחלק בין ניסכי
בן שנה לניסכי בן שנתיים, לכך נחלוק בין ניסכי שנתיים לניסכי
שלש! - תלמוד לומר: "או לאיל האחד"!

ג' "או לשה בכשבים" למה נאמר? אשהיה בדין: אם מצאנו שחלק
בין ניסכי כבש לניסכי איל, לכך נחלוק בין ניסכי כשבה לניסכי
רחל - תלמוד לומר: "או לשה בכשבים"!

ג' "או בעזים" למה נאמר? אשהיה בדין: אם מצאנו שחלק בין
ניסכי כבש לניסכי איל, לכך נחלוק בין ניסכי גדי לניסכי תיש! -
תלמוד לומר: "או בעזים" - הקיש קטן שבעיזים לגדול שבתישים -
מה זה בשלשת לוגין, אף זה בשלשת לוגין

²⁶ ושם היום כתוב עליהן, מפני הרמאין -- {הגע בעצמך, שזיוג
אותו היום?!} אשם משמר היה כתוב עליו! {הגע בעצמך, שזיוג
אותו המשמר?!} אשם היום, שם שבת, שם חודש היה כתוב עליהן
- אפילו רוצה לזייג, אין מצוי לזייג!

הלכה ד'²⁷: משנה: שתי לשכות היו במקדש, אחת לשכת חשאי
ואחת לשכת הכלים. לשכת חשאי - יריאי חטא נותנין לתוכה
בחשאי, ועניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי. לשכת
הכלים - כל מי שהוא מתנדב כלי, זורקו לתוכה, ואחת לשלשים
יום הגיזברין פותחין אותה, וכל כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית,
מניחין אותו, והשאר נמכרין ודמיהן נופלין ללשכת בדק הבית

גמרא: ר' יעקב בר אידי ורב יצחק בן נחמן הוון פרנסים, והוון
יהבין לר' חמא אבוי דר' יהושעיה דינר, והוא יהיב ליה לחורנין.
רבי זכריה חתניה דר' לוי היו הכל מליזין עליו. אמרין דלא צריך,
והוא נסב. מן דדמדך, בדקין ואשכחין דהוה מפליג ליה לחורנין

רבי חנינא בר פפא הוה מפליג מצוה בליליא. חד זמן פגע ביה
רבהון דרוחייא. אמר ליה: לא כן אלפן רבי: (דברים יט) "לא
תשיג גבול רעד"?! אמר ליה: ולא כן כתיב: (משלי כא) "מתן
בסתר יכפה אף"?! והוה מסתפי מיניה וערק מן קומוי

²⁶ יש גורסים כאן: "הלכה ה' "

²⁷ יש גורסים כאן: "הלכה ו' "

מחברת שקלים - ה

אמר **רבי יונה**: "אשרי נותן לדל" אין כתיב כאן, אלא (תהלים מא) "אשרי משכיל אל דל" - זה שהוא מסתכל במצוה, היאך לעשותה; כיצד היה רבי יונה²⁸ עושה? כשהיה רואה עני בן טובים שירד מנכסיו, היה אומר לו: "בני! בשביל ששמעתי שנפלה לך ירושה ממקום אחר, טול ואת פורע!" מן דהוה נסיב, הוה אומר לו: "מתנה היא לך"²⁹!

³⁰**חייא בר אדא**: אית הוה סבין ביומינון, מאן דהוה יהיב להון מבין ריש שתא לצומא רבא, הוון נסבין - מן בתר כן, לא הוון נסבין. אמרין: דשתן גבן

נחמיה איש שיחין פגע בו ירושלמי אחד. אמר ליה: "זכה עמי חדא תרנגולתא!" אמר ליה: "הא לך טומיתי דקופד!" וזבין קופד ואכיל ומית. והיה צווח ואמר: "בואו וספדו להרוגו של נחמיה!"

נחום איש גם זו היה מוליך דורון לבית חמיו. פגע בו מוכה שחין אחד. אמר ליה: "זכה עמי ממה דאית גבך!" אמר ליה: "מיחזור!" חזר ואשכחיה מית. והוה אמר לקיבליה: "עינייא דחמינך ולא יסבון לך, יסתמיין! ידייא דלא פשטן מיתן לך, יתקטעון! רגלייא דלא רהטן למיתן לך, יתברון!" ומטתיה כן. סליק לגביה ר' עקיבה. אמר ליה: "אי לי, שאני רואה אותך בכך!" אמר ליה: "אי לי שאין אני רואה אותך בכך!" אמר ליה: "מה את מקלני?" אמר ליה: "ומה את מבעט ביסורין?"

רבי הושעיה רבה הוה רביה דבריה חד סגי נהורא, והוה יליף אכול עימיה בכל יום. חד זמן, הוה ליה אורחין, ולא מטא מיכול עימיה. ברמשא, סליק לגביה. אמר ליה: "לא יכעוס מרי עלי, בגין דהוה לי אורחין יומא דין, דאמרית דלא ליבזוי ביקרא דמרי יומא דין, בגין כן לא אכלית עם מרי יומא דין" אמר ליה: "אתה פייסתה למאן דמתחמי ולא חמי - דין דחמי ולא מתחמייא יקבל פיוסך!" אמר ליה: "הדא, מנא לך?" אמר ליה: "מר' אליעזר בן יעקב!" דר' אליעזר בן יעקב, עאל חד דסגי נהורא לקרתיה. יתב ליה ר' אליעזר בן יעקב לרע מיניה, דיימרון דאילולי דהוה בר נשא רבא, לא יתב ליה ר' אליעזר בן יעקב לרע מיניה. עבדין ליה פרנסא דאיקר. אמר לון: "מהו הכין?" אמרון ליה: "ר' אליעזר בן יעקב יתב לרע מינך!" וצלוי עלוי הדא צלותא: "אתה גמלתה חסד למאן דמתחמי ולא חמי. דין דחמי ולא מתחמי, יגמול יתך חסד!"³¹

28 יש גורסים: "יוחנן"

29 יש שלא גורסים "היא לך"

30 יש גורסים: "אמר ר' "

31 לפננו נוסף כאן תיבת "דלמא", וכך בכ"י

מחברת שקלים - ה

רבי חמא בר חנינה ורבי הושעיא רבה הוו מטיילין באילין
כנישתא דלוד. אמר ר' חמא בר חנינה לר' הושעיא: "כמה ממון
שיקעו אבותי כאן!" אמר ליה: "כמה נפשות שיקעו אבותיך כאן!
לא הוה אית בני נש דילעון באורייתא?"

רבי אבון עבד אילין תרעייה (טו:ב) דסדרא רבא. אתא ר' מנא
לגביה. אמר ליה: "חמי מאי עבדית!" אמר ליה: (הושע ח) "וישכח
ישראל את עושהו ויבן היכלות" - לא הוה בני נש דילעון
באורייתא?"

לשכת הכלים - כל מי שהוא מתנדב כלי, זורקו לתוכה, ואחת
לשלשים יום הגיזברין פותחין אותה, וכל כלי שמצאו בו צורך
לבדק הבית, מניחין אותו, והשאר נמכרין ודמיהן נופלין ללשכת
בדק הבית -- תני: קדשי המזבח מוציאין את הראוי להן מקדשי
בדק הבית. אין קדשי בדק הבית מוציאין את הראוי להן מקדשי
מזבח - {והא תנינן: כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית, מניחין
אותו, והשאר נמכרין ודמיהן נופלין לבדק הבית!} אמר ר'
חזקיה: כיני מתניתין: "לצורך³² ללשכת בדק הבית!"